

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐

๑. พวกมนุษย์ เห็นภิกษุทั้งหลายผู้ถึงพร้อมด้วยวัตรแล้ว มีจิตเลื่อมใส ปลูกอาสนะแล้วนิมนต์ให้นั่ง อังคาสด้วยอาหารอย่างประณีตแล้ว เรียนถามว่า ท่านเจ้าข้า พระผู้เป็นเจ้าทั้งหลาย จะไปไหน เมื่อภิกษุทั้งหลายตอบว่า จะไปยังที่ที่มีความสะดวกตามสมควร อุบาสก มนุษย์ผู้เป็นบัณฑิตทั้งหลายรู้ว่า ท่านผู้เจริญทั้งหลายแสวงหาเสนาสนะอยู่จำพรรษา จึงเรียนว่า ท่านเจ้าข้า ถ้าพระผู้เป็นเจ้าจะพึงอยู่ในที่นี้ตลอดไตรมาสนี้ พวกกระผม จะพึงตั้งอยู่ในสภะแล้วรับศีล ฯ แม้ภิกษุเหล่านั้น ก็รับนิมนต์ด้วยหมายใจว่า เราทั้งหลายอาศัยตระกูลเหล่านี้แล้วจักทำอุบายเครื่องสลัดออกไปจากภพได้ ฯ พวกมนุษย์รับปฏิญญาภิกษุเหล่านั้นแล้ว จึงปิดกวาดวิหาร จัดที่พักรกลางคืนและที่พักรกลางวันให้ถึงพร้อม ได้ถวายแล้ว ฯ ภิกษุเหล่านั้น เข้าไปบิณฑบาตยังบ้านนั้นแหละเป็นประจำ ฯ ครั้งนั้นหมอคนหนึ่ง เข้าไปหาภิกษุเหล่านั้น ปวารณาว่า ท่านเจ้าข้า ในสถานที่อยู่ของคนหมู่มาก ขึ้นชื่อว่าความไม่สบายย่อมจะมีได้บ้าง เมื่อเกิดความไม่สบายขึ้นแล้ว ขอได้โปรดบอกกระผม กระผมจักปร่งยา ฯ

๒. ก็ ธรรมดาพระสารีบุตรเถระนั้น เป็นผู้บูชาอาจารย์แม้ในกาลทุกเมื่อเทียว เพราะฉะนั้น ท่านจึงกล่าวกะสหายอย่างนี้ว่า เพื่อน พวกเรา จักบอกสิ่งอันเป็นอมตะที่พวกเราได้บรรลุแล้ว แก่สฤชัยปริพาชกผู้เป็นอาจารย์ของพวกเราบ้าง ท่านรู้อยู่ จักแทงตลอดได้ เมื่อไม่แทงตลอด เชื่อพวกเราแล้ว จักไปสำนักพระศาสดา สดับเทศนาของพระพุทธเจ้าแล้ว จักกระทำการแทงตลอดมรรคผลได้ ฯ ลำดับนั้น แม้ทั้ง ๒ คน ก็ได้ไปยังสำนักสฤชัย ฯ สฤชัยเห็นสหายทั้ง ๒ นั้น จึงถามว่า พ่อทั้ง ๒ ใคร ๆ ที่แสดงทางอมตะ พวกพ่อได้ (พบ) แล้วหรือ ฯ สหายทั้ง ๒ เรียนว่า ขอรับ ท่านอาจารย์ ได้ (พบ) แล้ว

พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติในโลกแล้ว พระธรรมก็บังเกิดแล้ว พระสงฆ์บังเกิดแล้ว ท่านอาจารย์ประพตติธรรมว่างเปล่า หาสาระมิได้ มาเถิด พวกเราจักไปยังสำนักพระศาสดา ฯ พวกเธอไปเถิด เราจักไม่สามารถ (ไปได้) ฯ เพราะเหตุไร ฯ ตัวเรา เทียวไปเป็นอาจารย์ของมหาชนแล้ว การอยู่ (อย่าง) เป็นอันตเวาสิกของเรา นั้น เป็นเช่นกับเกิดควมไหวแห่งน้ำในตุ่ม เราจักไม่อาจอยู่อย่างเป็นอันตเวาสิกได้ ฯ อย่าทำอย่างนี้เลย ท่านอาจารย์ ฯ ช่างเถอะ พ่อ ท่านทั้ง ๒ ไปเถิด เราไม่อาจ (จะไปได้) ฯ ท่านอาจารย์ จำเดิมแต่กาลแห่งพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติแล้วในโลก มหาชนมีมือถือของหอมและระเบียบดอกไม้เป็นต้น จักไปบูชาพระพุทธองค์นั้นเท่านั้น แม้กระผมทั้ง ๒ คน ก็จักไปในที่นั้นเช่นกัน ท่านอาจารย์จักกระทำอย่างไร ฯ พ่อ ในโลกนี้ คนโง่มาก หรือคนฉลาดมาก ฯ คนโง่มากขอรับ ท่านอาจารย์ ชื่อว่าคนฉลาดมีเพียงเล็กน้อย ฯ พ่อทั้ง ๒ ถ้ากระนั้น พวกคนฉลาด ๆ จักไปสำนักพระสมณโคดม พวกคนโง่ ๆ จักมาสำนักเรา พ่อทั้ง ๒ ไปเถิด เราจักไม่ไปละ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ร. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. มนุสสา วุตตสมปนฺเน ภิกฺขุ ทิสฺวา ปสนฺนจิตฺตา อาสนานิ
ปถฺญาเปตฺวา นิสีทาเปตฺวา ปถฺมิตฺเตนาหารเณ ปริวิสิตฺวา ฆนฺเต กุหี อยฺยา
คจฺจนฺตฺติ ปุจฺจิตฺวา ยถาผาสูกุญฺจานํ อุปาสกาทิ วุตฺเต ปณฺทิตฺตมนุสฺสา
วสุสฺวาสิ เสนาสนํ ปริเยสนฺติ ฆทฺนฺตาทิ ฌตฺวา ฆนฺเต สเจ อยฺยา อิมํ
เตมาสิ อิท วเสยฺยํ มยฺ สรณฺเส ปตฺติญฺจาย สีลานิ คณฺเหยฺยามาติ อหํสุ ฯ
เตปี มยฺ อิมานิ กุถานิ นิสฺสาย ฆวานิสฺสรณํ ฆริสฺสามาติ อธิวาเสสิ ฯ
มนุสฺสา เตสิ ปฏฺิณฺณํ คเหตุวา วิหารํ ปฏฺิขคฺคิตฺวา ฆตฺติญฺจานทิวาญฺจานานิ
สมฺปาเทตฺวา อหํสุ ฯ เต นิพฺพุทฺธํ ตเมว คามํ ปิณฺฑาทาย ปวิสฺนฺติ ฯ อถ เณ
เอโก เวชฺโซ อุปสงฺกมิตฺวา ฆนฺเต พนฺนํ วสนฺญฺจานเณ อผาสูกํปี นาม โหติ
ตสฺมี อุปปนฺเน มยฺหํ กถฺเยยฺยถ ฆเสชฺชํ ฆริสฺสามีติ ปวาเรสิ ฯ

๒. สารีปฺุตตฺเตโร จ นามสฺ สทาปี อจฺริยปฺุชโก ว ตสฺมา
สหายกํ เอวมาน สมนฺม อมฺเหหิ อธิคตํ อมตํ อมฺหากํ อจฺริยสฺส
สณฺชยปริพฺพาชกสฺสาปี กถฺเสสาม พุชฺฌมานิ ปฏฺิวิฆฺณิสฺสติ อปฺปฏิวิฆฺณฺโต
อมฺหากํ สทฺททิตฺวา สตฺถุ สนฺติกํ คมิสฺสติ พุทฺธานํ เทสนํ สุตฺวา
มคฺคผลปฏฺิเวธํ ฆริสฺสตีติ ฯ ตโต เทวปี ชนา สณฺชยสฺส สนฺติกํ อคมํสุ ฯ
สณฺชโย เต ทิสฺวา ก็ ตาตา โกจิ โว อมตฺมคฺคเทสโก ลทฺุชฺติ ปุจฺจํ ฯ
อาม อจฺริย ลทฺุชฺ พุทฺุชฺ โลกเ อุปฺปนฺโน ฆมฺโม อุปฺปนฺโน สงฺโฆ
อุปฺปนฺโน ตุมฺเห ตฺุจฺเณ อสฺาเร วิจฺรธ เถถ สตฺถุ สนฺติกํ คมิสฺสามาติ ฯ
คจฺจถ ตุมฺเห อหํ น สกฺขิสฺสามีติ ฯ ก็การณฺติ ฯ อหํ มหาชนสฺส อจฺริโย

หุดฺวา วิจรี ๓๓๓ เม อนฺเตวาสิกวาโส จาญฺเีย อุทกจลนภาวูปตฺตีสทิสโส
น สกฺขิสฺสามหํ อนฺเตวาสิกวาโส วสิตฺนฺติ ฯ มา เอวํ กริตฺถ อจฺริยาติ ฯ
โหตุ ตาตา กจฺจถ ตุมฺเห นานํ สกฺขิสฺสามีติ ฯ อจฺริย โลเก พุทฺธสฺส
อุปฺปนฺนกาลโต ปญฺจาย มหาชนโน คนฺธมาลาทิตฺโต คนฺธฺวา ตเมว
ปุเชสฺสตี มยฺปิ ตตฺถเอว คมิตฺสสาม ตุมฺเห ก็ กริตฺสเถติ ฯ ตาตา กิณฺณุ โข
อิมสฺมี โลเก ทนฺธา พหุ อุทาหุ ปณฺฑิตาติ ฯ ทนฺธา อจฺริย พหุ ปณฺฑิตา
นาม กติปฺยาเอว โหนฺตีติ ฯ เตนฺหิ ตาตา ปณฺฑิตา ปณฺฑิตา สมณสฺส
โคตมสฺส สนฺติกํ คมิตฺสสนฺติ ทนฺธา ทนฺธา มม สนฺติกํ อากมิตฺสสนฺติ กจฺจถ
ตุมฺเห นานํ คมิตฺสสามีติ ฯ